

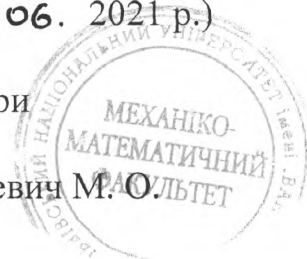
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Механіко-математичний факультет
Кафедра математичної економіки, економетрії,
фінансової та страхової математики

Затверджено

на засіданні кафедри математичної
економіки, економетрії, фінансової та
страхової математики
механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 11 від 18.06.2021 р.)

В. о. завідувача кафедри

 проф. Олісевич М. О.

Силабус з навчальної дисципліни
"Навчальна обчислювальна практика"
що викладається в межах ОПП
"Математика. Математична економіка та економетрика"
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 111 Математика

Назва дисципліни	Навчальна обчислювальна практика
Адреса викладання дисципліни	Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет, кафедра математичної економіки, економетрії, фінансової та страхової математики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 11 Математика і статистика, спеціальність 111 Математика
Викладачі дисципліни	Підкуйко Сергій Іванович, канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри математичної економіки, економетрії, фінансової та страхової математики. Прокопишин Іван Анатолійович, канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри математичної економіки, економетрії, фінансової та страхової математики.
Контактна інформація викладачів	Головний корпус ЛНУ ім. І. Франка, каб. 376, м. Львів, вул. Університетська, 1 https://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/pidkujko-s-i-serhiy.pidkuyko@lnu.edu.ua http://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/prokopyshyn-i-a-ivan.prokopyshyn@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Сторінка дисципліни	https://new.mmf.lnu.edu.ua/course/navchalna-obchysliuvalna-praktyka
Інформація про дисципліну	Дисципліна "Навчальна обчислювальна практика" є нормативною з спеціальності 111 Математика для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти "Математика. Математична економіка та економетрика", яка викладається у 2 та 3 семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Навчальна обчислювальна практика має дві частини.</p> <p>Перша частина практики "Числові обчислення та візуалізація даних в Python" проводиться у другому семестрі. Вона охоплює наступні розділи: встановлення та налаштування мови Python 3, інтегровані середовища розробки, встановлення бібліотек, синтаксис, типи даних та основні конструкції мови Python, числові обчислення, введення-виведення та редагування таблиць даних, візуалізація даних з використанням бібліотеки Matplotlib – побудова та оформлення графіків та діаграм, 3D-поверхонь.</p> <p>Передбачено виконання лабораторних робіт: "Числові обчислення в Python", "Завантаження, редагування та збереження таблиць", "Побудова графіків та діаграм у Python", "Графічний аналіз статистичних даних".</p> <p>Друга частина "Інтегрований математичний пакет GNU Octave" проводиться у третьому семестрі і містить такі розділи: інсталяція і запуск Octave, команди файлової системи і допомоги, типи операторів, масиви, вектори і матриці, робота з графіками функції, функцій, розв'язання систем лінійних рівнянь, умовні конструкції і конструкції циклів, функції, m-файли.</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Формування знань, умінь та навичок програмування на мові Python, необхідних для обробки та візуалізації таблиць даних і графічного аналізу статистичного даних, оволодіння мовою програмування Octave.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абдрахманов М.И. Python. Уроки. – Devpractice Team, 2019. – 156 с. 2. Абдрахманов М.И. Библиотека Matplotlib. – Devpractice Team, 2019. – 100 с. 3. Абдрахманов М.И. Pandas. Работа с данными. – Devpractice Team, 2020. – 170 с. 4. Грас Джоэл. Data Science. Наука о данных с нуля. – СПб: БХВ-Петербург, 2017. – 336 с. 5. Підкуйко С. І. Лекції з мови програмування Octave. – Львів, ЛНУ ім. Івана Франка. – 98 с. В електронній формі. 6. Онлайн-документація з Octave. – https://octave.org/doc/v6.2.0/ <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Маккинли Уэс. Python и анализ данных. – ДМК Пресс, 2015. – 482 с. 8. Matplotlib. Release 3.4.1. – https://matplotlib.org/ 9. Rajankar Ashwin, Chandu Sharvani. GNU Octave by Example: A Fast and Practical Approach to Learning GNU Octave - Springer Science, Business Media New York, 2020. – 173 p.
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Загальний обсяг: 180 годин. З них 112 год. аудиторних занять(лаб.) і 68 год. самостійної роботи.</p>

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати:**

- синтаксис, типи даних та основні конструкції мови Python 3;
- організацію роботи з таблицями даних, їх читання та запис;
- функції базової графіки, елементи оформлення діаграм;
- застосування мови Python для розрахунку описових статистик, графічного аналізу статистичних даних;
- команди файлової системи та основні оператори Octave;
- визначення і дії над масивами, векторами та матрицями в Octave;
- умовні конструкції та цикли, функції в Octave.

Підготовлений фахівець повинен **вміти:**

- використовувати оболонки IDLE, Spyder, Jupiter Notebook для підготовки та відлагодження скриптів;
- застосовувати основні типи даних, оператори управління, функції та бібліотеки для підготовки програм на мові Python;
- будувати лінійні графіки, діаграми розсіювання, стовпцеві та кругові діаграми, поверхні та оформляти їх.
- генерувати псевдовипадкові числа, розраховувати показники описової статистики, проводити графічний аналіз вибіркової функції розподілу та щільності розподілу;
- здійснювати інсталяцію і запуск Octave;
- розв'язувати системи лінійних рівнянь в Octave;
- здійснювати побудову двовимірних графіків в Octave;
- уміти працювати з m-файлами в Octave.

Програмні результати навчання відповідно до ОПП:

PH07. Володіти базовими знаннями в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій у обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін; навичками використання програмних засобів і навичками роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси.

PH08. Вміти застосовувати сучасні технології програмування та розроблення програмного забезпечення, програмної реалізації чисельних і символьних алгоритмів.

PH10. Використовувати в практичній роботі спеціалізовані програмні продукти та програмні системи комп'ютерної математики.

PH11. Виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку. Уміти організувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу.

Ключові слова	Мова програмування Python 3, оболонки IDLE, Spyder, Jupiter Notebook, типи даних в Python, логічні змінні, оператори управління, функції, бібліотеки NumPy, SciPy, Pandas, Matplotlib, лінійні графіки, точкові графіки, стовпцеві діаграми, гистограми, мова програмування Octave, масиви, вектори, матриці, анонімні функції, inline-функції, m-файли, plot, fplot, polar.
Формат курсу	Очний, дистанційний. Проведення лекцій, практичних занять і консультацій.
Теми	Теми розкрито у схемі практики
Підсумковий контроль	Залік в кінці практики
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з: - Математичного аналізу; - Лінійної алгебри; - Інформатики та програмування.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції Індивідуальні завдання Групові проекти, менторство
Необхідне обладнання	Комп'ютер із програмним забезпеченням, необхідним для виконання лабораторних робіт (текстові редактори, електронні таблиці, Python 3, GNU Octave), доступ до мережі Internet.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • індивідуальні завдання: 80% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 80 • залік: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Роботи студентів повинні бути оригінальними. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів кваліфікуються як прояви академічної недоброчесності.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі студенти зобов'язані відвідувати усі види занять та дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання інших літературних джерел.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані при поточному опитуванні, виконанні самостійних робіт, бали проміжкових та підсумкових тестування. Обов'язково враховуються активність студентів під час занять, своєчасність виконання поставлених завдань, не допускається списування та плагіат.</p>

<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інсталяція Python 3. Інтегроване середовище розробки IDLE. 2. Встановлення бібліотек. 3. Базовий синтаксис, ідентифікатори, змінні. Типи даних. 4. Умовні оператори та цикли. 5. Функції в Python. Робота з файлами. 6. Основні можливості бібліотеки NumPy. Робота з масивами. Введення масивів з таблиць. 7. Генерація випадкових чисел. Статистичні функції. 8. Бібліотеки SciPy та Pandas. 9. Бібліотека Matplotlib. Найпростіші графіки 10. Основи роботи з модулем pyplot. Побудова графіків, текстові написи, назви осей, легенда. 11. Робота з лінійним графіком. Стили та колір ліній. Тип графіка. 12. Розміщення графіків окремо один від одного. Робота з функціями subplot(), subplots() . 13. Налаштування елементів графіка. Робота з легендою. 14. Компонування графіків, текстові елементи, тема фігури і поля графіка. 15. Підписи осей графіка, текстовий блок, анотація 16. Візуалізація даних. Лінійний графік. Побудова графіка. 17. Налаштування маркування графіків, обрізка графіка 18. Ступінчатий графік, стековий графік, точковий графік (діаграма розсіювання). 19. Стовпчасті та кругові діаграми. 20. Групові стовпчасті діаграми, діаграма з errorbar-елементом. Класична кругова діаграма, з отвором, вкладені кругові діаграми. 21. Кольорові карти (colormaps), побудова колірної сітки. 22. Побудова 3D-поверхонь, каркасна поверхня.
<p>Опитування</p>	<p>Анкет-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.</p>

Схема курсу "Навчальна обчислювальна практика"

Семестр 2

Тиждень	Тема заняття	Форма заняття	Кількість годин	Самостійна робота	Кількість годин
1	Наука про дані (Data Science). Мова програмування Python. Встановлення Python 3 під Windows. Робота в IDLE. Встановлення бібліотек. Пакет Anaconda.	практик.	4	Встановлення Python 3 на домашньому ПК.	2
2	Основи програмування на мові Python 3. Базовий синтаксис, ідентифікатори, змінні. Типи даних. Умовні оператори та цикли. Пояснення ЛР 1 "Числові розрахунки в Python".	практик.	4	Виконання ЛР 1.	3
3	Основні можливості бібліотеки NumPy. Робота з масивами. Консультація ЛР 1. Виконання ЛР 1.	практик.	4	Виконання ЛР 1.	3
4	Бібліотека NumPy. Введення масивів з таблиць. Бібліотеки SciPy та Pandas. Виконання ЛР 1. Здача ЛР 1.	практик.	4	Засвоєння теоретичного матеріалу.	1
5	Генерація випадкових чисел. Статистичні функції. Пояснення ЛР 2 "Завантаження, редагування та збереження таблиць".	практик.	4	Виконання ЛР 2.	3
6	Візуалізація даних Python 3. Бібліотека Matplotlib. Найпростіші графіки. Консультація ЛР 2. Виконання ЛР 2.	практик.	4	Виконання ЛР 2.	3
7	Основи роботи з модулем pyplot. Побудова графіків, текстові написи, назви осей, легенда. Виконання ЛР 2. Здача ЛР 2.	практик.	4	Засвоєння теоретичного матеріалу.	1

8	Робота з лінійним графіком. Стили та колір ліній. Тип графіка. Розміщення графіків окремо один від одного. Робота з функціями subplot (), subplots () . Пояснення ЛР 3. "Побудова графіків та діаграм у Python"	практ.	4	Виконання ЛР 3	3
9	Налаштування елементів графіка. Робота з легендою. Компонування графіків. Інструмент GridSpec, текстові елементи, тема фігури і поля графіка. Підписи осей графіка, текстовий блок, анотація. Консультація ЛР 3. Виконання ЛР 3.	практ.	4	Виконання ЛР 3.	3
10	Візуалізація даних. Лінійний графік. Побудова графіка. Параметри аргументу fmt. Заливка області між графіком і віссю. Налаштування маркування графіків, обрізка графіка. Виконання ЛР 3. Здача ЛР 3.	практ.	4	Засвоєння теоретичного матеріалу.	1
11	Ступінчатий графік. Стековий графік. Stem-графік. Точковий графік (діаграма розсіювання) Пояснення ЛР 4 "Графічний аналіз статистичних даних"	практ.	4	Виконання ЛР 4.	3
12	Стовпчасті та кругові діаграми. Групові стовпчасті діаграми, діаграма з errorbar-елементом. Класична кругова діаграма, з отвором, вкладені кругові діаграми Консультація ЛР 4. Виконання ЛР 4.	практ.	4	Виконання ЛР 4.	3
13	Колірна сітка. Кольорові карти (colormaps). Побудова колірної сітки. Виконання ЛР 4. Здача ЛР 4.	практ.	4	Підготовка до контрольної роботи.	5
14	Побудова 3D-графіків. Робота з mplot3d Toolkit. Побудова поверхонь, каркасна поверхня. Контрольна робота.	практ. тест.	2 2		
Всього			56		34

Тиждень	Тема заняття	Форма заняття	Кількість годин	Самостійна робота	Кількість годин
1	Інсталяція Octave. Команди pwd, cd, ls, dir, mkdir, rmdir. Команди rename, copyfile, movefile, delete. Команди help, doc.	практ.	2	Інсталяція Octave. Команди pwd, cd, ls, dir, mkdir, rmdir. Команди rename, copyfile, movefile, delete. Команди help, doc.	2
2	Арифметичні оператори. Оператори присвоювання. Оператори порівняння. Логічні оператори. Оператори інкремента. Вбудовані математичні константи.	практ.	3	Арифметичні оператори. Оператори присвоювання. Оператори порівняння. Логічні оператори. Оператори інкремента. Вбудовані математичні константи.	3
3	Змінні. Функції typeinfo, class, iskeyword. Функції clear, who, whos. Функції save, load. Виведення інформації на екран. Функції disp, printf.	практ.	3	Змінні. Функції typeinfo, class, iskeyword. Функції clear, who, whos. Функції save, load. Виведення інформації на екран. Функції disp, printf.	3
4	Масиви. Створення масиву. Звертання до масиву. Арифметичні операції. Дії над масивами. Рівномірні масиви.	практ.	3	Масиви. Створення масиву. Звертання до масиву. Арифметичні операції. Дії над масивами. Рівномірні масиви.	3
5	Вектори. Створення вектора. Звертання до вектора. Арифметичні операції. Дії над векторами.	практ.	3	Вектори. Створення вектора. Звертання до вектора. Арифметичні операції. Дії над векторами.	3
6	Матриці. Створення матриць. Арифметичні операції. Дії над матрицями.	практ.	3	Матриці. Створення матриць. Арифметичні операції. Дії над матрицями.	3
7	Матриці. Перетворення матриць. Функції створення матриць.	практ.	3	Матриці. Перетворення матриць. Функції створення матриць.	3
8	Матриці. Розв'язання системи лінійних рівнянь. Метод Гауса. Функції diag, gref, linsolve. Ліве ділення вектора на матрицю. LU-факторизація. Функція lu.	практ.	3	Матриці. Розв'язання системи лінійних рівнянь. Метод Гауса. Функції diag, gref, linsolve. Ліве ділення вектора на матрицю. LU-факторизація. Функція lu.	3
9	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка plot. Параметри графіка функції. Форматована стрічка параметрів. Функції title, legend, label, ylabel.	практ.	3	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка plot. Параметри графіка функції. Форматована стрічка параметрів. Функції title, legend, label, ylabel.	3
10	Двовимірні графіки. Спільна координатна площина. Спільне вікно. Спільний екран. Функції hold, subplot, figure.	практ.	3	Двовимірні графіки. Спільна координатна площина. Спільне вікно. Спільний екран. Функції hold, subplot, figure.	3
11	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка polar. Функція set.	практ.	2	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка polar. Функція set.	2

12	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка <code>fplot</code> . Функція <code>legend</code> .	практ.	2	Двовимірні графіки. Функція побудови графіка <code>fplot</code> . Функція <code>legend</code> .	2
13	Графіки функцій. Осі координат. Функції <code>axis</code> , <code>xlim</code> , <code>ylim</code> .	практ.	3	Графіки функцій. Осі координат. Функції <code>axis</code> , <code>xlim</code> , <code>ylim</code> .	3
14	Графіки функцій. Збереження графіка функції. Функції <code>saveas</code> , <code>print</code> .	практ.	2	Графіки функцій. Збереження графіка функції. Функції <code>saveas</code> , <code>print</code> .	2
15	Умовні конструкції. Конструкція <code>if</code> . Конструкція <code>if/else</code> . Конструкція <code>if/elseif/else</code> . Конструкція <code>switch</code> .	практ.	3	Умовні конструкції. Конструкція <code>if</code> . Конструкція <code>if/else</code> . Конструкція <code>if/elseif/else</code> . Конструкція <code>switch</code> .	3
16	Цикли. Конструкція <code>for</code> . Час виконання коду. Функції <code>tic</code> , <code>toc</code> . Конструкція <code>while</code> . Конструкція <code>do until</code> .	практ.	3	Цикли. Конструкція <code>for</code> . Час виконання коду. Функції <code>tic</code> , <code>toc</code> . Конструкція <code>while</code> . Конструкція <code>do until</code> .	3
17	Функції. Визначення (синтаксис) функції. Анонімні функції. Inline-функції.	практ.	3	Функції. Визначення (синтаксис) функції. Анонімні функції. Inline-функції.	3
18	М-файли. Функції <code>path</code> , <code>addpath</code> , <code>rmpath</code> . Файли функцій. Файли скриптів.	практ.	3	М-файли. Функції <code>path</code> , <code>addpath</code> , <code>rmpath</code> . Файли функцій. Файли скриптів.	3
19	Типи даних. Числа. Стрічки. Стільникові масиви.	практ.	3	Типи даних. Числа. Стрічки. Стільникові масиви.	3
20	Читання з файлу і запис у файл. Функції <code>save</code> , <code>load</code> . Функції <code>fopen</code> , <code>fclose</code> . Функції <code>fread</code> , <code>fwrite</code> . Функції <code>dlmread</code> , <code>dlmwrite</code> .	практ.	3	Читання з файлу і запис у файл. Функції <code>save</code> , <code>load</code> . Функції <code>fopen</code> , <code>fclose</code> . Функції <code>fread</code> , <code>fwrite</code> . Функції <code>dlmread</code> , <code>dlmwrite</code> .	3
Разом			56		34